Lietas arhīva Nr. CA-1316-21/28
ECLI:LV:RAT:2021:0701.C29332620.7.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2021.gada 1.jūlijā

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija
šādā sastāvā: tiesnesis referents Gvido Ungurs,
tiesnese Dace Kantsone,
tiesnese Agnese Veita
rakstveida procesā izskatīja vienkāršotās procedūras lietu apdrošināšanas AS "BTA Baltic Insurance Company" prasībā pret SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" par naudas piedziņu sakarā ar apdrošināšanas AS "BTA Baltic Insurance Company" apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2021.gada 25.februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2020.gada 16.jūnijā apdrošināšanas AS "BTA Baltic Insurance Company" cēlusi tiesā prasību pret SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" par naudas piedziņu, kurā, pamatojoties uz Civillikuma 1759., 1773., 1775., 1779.pantu, Dzīvokļa īpašuma likuma 4.panta pirmo daļu, Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.panta otrās daļas 1.punktu, Apdrošināšanas līguma likuma 45.panta pirmo daļu, lūgusi tiesu piedzīt no atbildētājas par labu prasītājai zaudējumus 2379,16 *euro* un samaksātos tiesāšanās izdevumus, kā arī atzīt prasītājai tiesības saņemt no atbildētājas likumiskos procentus no piespriestās zaudējumu summas par laika periodu no sprieduma spēkā stāšanās brīža līdz sprieduma pilnīgai izpildei.

Prasības pieteikums pamatots ar šādiem argumentiem.

[1.1] 2019.gada 7.novembrī starp prasītāju un /pers. C/ noslēgts īpašumu apdrošināšanas līgums, saskaņā ar kuru tika apdrošināts dzīvoklis Nr.92 daudzdzīvokļu namā /adrese/. Apdrošināšanas līgums noslēgts uz laiku no 2019.gada 2.decembra līdz 2020.gada 1.decembrim un tā darbības laikā dzīvoklis tika appludināts aukstā ūdens stāvvada plīsuma dēļ.

Ievērojot minēto un izvērtējot atlīdzību lietas ietvaros iegūto informāciju, prasītāja par nekustamajam īpašumam un kustamajai mantai radītajiem bojājumiem, atskaitot apdrošināšanas līgumā paredzēto pašrisku, kopumā izmaksājusi apdrošināšanas atlīdzību 2379,16 *euro*.

[1.2] Dzīvojamo māju /adrese/, pārvalda un apsaimnieko atbildētāja.

Avārija notikusi kopīpašumā ietilpstošajās komunikācijās, par kuru atbilstošu funkcionēšanu ir atbildīgs dzīvojamās mājas pārvaldnieks.

Apsaimniekojot daudzdzīvokļu dzīvojamo māju, savlaicīgi jāņem vērā dažādas problēmas, lai sasniegtu dzīvojamās mājas pārvaldīšanas mērķus un izpildītu normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus. Nodrošinot inženierkomunikāciju apsekošanu un tehnisko apkopi atbilstoši normatīvajam regulējumam, iespējams savlaicīgi konstatēt un novērst inženierkomunikāciju bojājumu vai avārijas veicinošos faktorus.

Gan 2020.gada 13.janvāra aktā, gan atbildē uz prasītājas pretenziju atbildētāja atzinusi, ka dzīvojamā mājā /adrese/, ir beidzies ekspluatācijas termiņš inženierkomunikācijām, līdz ar to tās jānomaina.

Neskatoties uz to, atbildētāja neesot nodrošinājusi dzīvojamās mājas pārvaldīšanas procesa nepārtrauktību un neesot veikusi obligātās pārvaldīšanas darbības – ilgstošā laikā pēc ekspluatācijas termiņa beigām pieļāvusi bezdarbību – neesot veikusi komunikāciju tehnisko apkopi un kārtējo remontu, lai nepieļautu apdraudējuma iestāšanos, nerīkojās atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam , un ir pieļāvusi, ka dzīvoklī Nr.92 notika noplūde.

Zinot, ka ir beidzies ekspluatācijas termiņš konstruktīvajiem elementiem un inženierkomunikācijām, atbildētājai bija jāparedz iespējami aukstā ūdens stāvvada bojājumi un laikus jānomaina bojātās konstrukcijas.

[1.3] Atbildētāja nepamatoti vaino dzīvokļu īpašnieku kopību sapulces nesasaukšanā, kurai bija jāpieņem lēmums par finansējuma piešķiršanu aukstā ūdens stāvvada remontam. Atbildētājai kā apsaimniekotājai jau kopš ekspluatācijas termiņa beigām bija pienākums un iespēja rast finansējumu remontam, tajā skaitā veicināt dzīvokļu īpašnieku sapulces sasaukšanu.

Savlaicīgi neveicot mājas ūdensapgādes sistēmas tehnisko pārbaudi un nenodrošinot mājas kopīpašuma daļā esošās daļas uzturēšanu un apsaimniekošanu, tajā skaitā nepieciešamības gadījumā tās kārtējo remontu, lai nepieļautu apdraudējuma iestāšanos, atbildētāja nerīkojās atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam, kas ir cēloniskā sakarā ar aukstā ūdens stāvvada bojājumu, kā rezultātā tika appludināts dzīvoklis Nr.92, tādējādi nodarot šī dzīvokļa īpašniekam zaudējumus.

[2] Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2021.gada 25.februāra spriedumu apdrošināšanas AS "BTA Baltic Insurance Company" prasība noraidīta.

Spriedums pamatots ar šādiem motīviem.

[2.1] Lietā nav strīda, ka dzīvojamo māju /adrese/, apsaimnieko atbildētāja.

Starp prasītāju kā apdrošinātāju un /pers. C/ kā apdrošinājuma ņēmēju noslēgts apdrošināšanas līgums, saskaņā ar kuru apdrošināts dzīvoklis /adrese/, apdrošināšanas periods ir no 2019.gada 2.decembra līdz 2020.gada 1.decembrim.

Lietā nav strīda, ka apdrošinātā dzīvokļa saliešana notikusi 2020.gada 3.janvārī.

Par notikušo atbildētājas pārstāvji sastādījuši 2020.gada 13.janvāra aktu Nr.1-8/777 par saliešanas gadījumā konstatētajiem bojājumiem, no kura redzams, ka aukstā ūdens stāvvada plīsuma rezultātā dzīvoklī Nr./adrese/, konstatēti sienu, griestu un grīdas apdares bojājumi.

[2.2] Saskaņā ar īpašuma apdrošināšanas līgumu prasītāja, atskaitot apdrošināšanas polisē noteikto pašrisku 70 *euro*, izmaksājusi apdrošināšanas atlīdzību par kopējo summu 2379,16 *euro*, ko apliecina 2020.gada 17.februāra, 19.februāra un 9.marta maksājuma uzdevumi.

Līdz ar to saskaņā ar Apdrošināšnas līguma likuma 45.pantu prasītāja cēlusi prasību pret atbildētāju par zaudējumu, kas radušies saistībā ar

apdrošināšanas atlīdzības izmaksu, uzskatot, ka atbildētāja ir atbildīga par radītajiem zaudējumiem, par ko lietā pastāv strīds.

[2.3] Judikatūrā atzīts, ka zaudējumu atlīdzības prasībai ir nepieciešams konstatēt visus civiltiesiskās atbildības priekšnoteikumus: 1) zaudējumu esamību; 2) prettiesiski vainojamu rīcību; 3) cēlonisko sakaru starp zaudējumiem un rīcību.

Ievērojot Dzīvokļa īpašuma likuma 4.panta pirmajā daļā noteikto, atzīts, ka ūdens apgādes sistēma ietilpst dzīvojamās mājas kopīpašumā.

Lietā nav strīda, ka dzīvojamās mājas /adrese/, inženierkomunikāciju ekspluatācijas termiņš beidzies jau 2001.gadā.

Atbildētāja iesniegusi tiesai dzīvojamai mājai nepieciešamo remonta darbu apkopojuma 2013.gadam projektu, no kura redzams, ka dzīvojamai mājai beidzies ekspluatācijas termiņš konstruktīvajiem elementiem un inženierkomunikācijām, tai skaitā ūdensvada (karstā un aukstā) un kanalizācijas sistēmai, līdz ar to tie jānomaina.

Dzīvojamai mājai nepieciešamo remonta darbu sarakstā gan 2017.gadam, 2018.gadam un 2019.gadam arī ietverta pozīcija aukstā ūdens stāvvadu nomaiņai.

Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumu Nr.907 "Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajam prasībām" 6.punkts paredz, ka dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un inženierkomunikāciju tehnisko apkopi, vizuālo pārbaudi, tehnisko apsekošanu un bojājumu novēršanu nodrošina dzīvojamās mājas pārvaldītājs. Šādas apsekošanas mērķis saskaņā ar šo noteikumu 2.punktu ir nodrošināt dzīvojamās mājas uzturēšanu visā tās ekspluatācijas laikā un nepieļaut apdraudējuma iestāšanos. Saskaņā ar minēto noteikumu 13.2.punktu atbildētājai kā dzīvojamās mājas pārvaldniecei divas reizes gadā jāveic inženierkomunikāciju – ūdensapgādes sistēmas – vizuālā pārbaude.

Atbildētāja iesniegusi tiesai 2019.gada 15.maija aktu par dzīvojamās mājas vizuālo apsekošanu, kurā norādīts, ka aukstā ūdens stāvvadu tehniskais stāvoklis ir neapmierinošs.

Lietā nav strīda, ka ūdens apgādes sistēmas remonts vai nomaiņa dzīvojamai mājai nav veikta.

[2.4] Atbildētāja norādījusi, ka dzīvokļu īpašnieki nav pieņēmuši lēmumu par dzīvojamās ūdens apgādes un kanalizācijas sistēmas nomaiņu vai remontu, kā arī nav pieņēmuši lēmumu par uzkrājumu nākamo periodu izdevumiem remontdarbiem novirzīšanu dzīvojamās mājas aukstā ūdens stāvvada remontam vai nomaiņai, lai gan dzīvojamai mājai uzkrājumi bijuši.

Ievērojot Dzīvokļa īpašuma likuma 10.pantu, Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 4.panta pirmās daļas 1.punktu, 5.panta pirmo daļu, 6.pantu, atzīts ka finansējuma nodrošināšana dzīvojamās mājas pārvaldīšanas darbību nodrošināšanai ir dzīvojamās mājas īpašnieku pienākums.

Ar dzīvokļu īpašnieku 2017.gada 22.novembra sapulces lēmumu dzīvokļu īpašnieki pilnvarojuši lēmumā norādītās personas cita starpā arī saistībā ar dzīvojamā mājā veicamajiem remonta darbiem, kas norādīti atbildētāja sagatavotajā dzīvojamai mājai nepieciešamo remonta darbu apkopojumā mainīt veicamo darbu prioritātes.

Ar 2018.gada 27.novembra iesniegumu dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieku pilnvarotās personas devušas uzdevumu atbildētājai vispirms naudas līdzekļus uzkrāt kanalizācijas stāvvadu nomaiņai.

2018.gada 1.decembra dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieku sapulcē nolemts turpināt uzkrāt naudas līdzekļus kanalizācijas stāvvadu nomaiņai. Lēmumam pievienota remonta darbu secības tabula, no kuras redzams, ka aukstā ūdens stāvvadu nomaiņa iekļauta mājas uzturēšanas darbu plāna 7.prioritātē.

Savukārt dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieku 2019.gada 14.novembra kopsapulcē pieņemts lēmums 2020.gadā pirmkārt īstenot maģistrālā kanalizācijas pievada maiņu, kā arī veikt liftu un to iekārtu remontu. Pēc minēto darbu veikšanas nākošā prioritāte ir kanalizācijas stāvvadu nomaiņa. Aukstā ūdens stāvvadu nomaiņa noteikta kā ceturtās prioritātes darbs.

Tādējādi dzīvojamai mājai nepieciešamo remontdarbu prioritātes ir noteikuši dzīvokļu īpašnieki, nosakot arī dzīvokļu īpašniekiem veicamo maksājumu apmēru plānotajiem remonta darbiem, un atbildētāja, veicot dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un neveicot aukstā ūdens stāvvada remontu vai nomaiņu, ir rīkojusies tai noteikto pilnvaru apmērā.

[2.5] Apstāklis, ka dzīvokļu īpašnieki noteikuši veicamos remontdarbus prioritārā secībā, kaut arī visām mājas inženierkomunikācijām ir beidzies ekspluatācijas termiņš, par ko dzīvokļu īpašniekiem ir bijis zināms, nevar būt par pamatu, lai pārliktu atbildību par ūdens stāvvada plīsšanas rezultātā nodarītajiem zaudējumiem uz dzīvojamās mājas pārvaldnieku, kas pārstāv dzīvokļu īpašnieku kopību.

Ievērojot minēto, nav konstatēts, ka atbildētāja būtu pieļāvusi neatļautu darbību vai bezdarbību, kas būtu par pamatu zaudējumu atlīdzības prasības apmierināšanai, kā arī nav konstatēta atbildētājas kā dzīvojamās mājas apsaimniekotāja prettiesiska rīcība, kas būtu cēloniskā sakarā ar prasītājai nodarītiem zaudējumiem.

[3] Apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu iesniegusi apdrošināšanas AS "BTA Baltic Insurance Company", pārsūdzot to pilnā apjomā un lūdzot prasību apmierināt.

Apelācijas sūdzībā norādīti šādi apsvērumi.

[3.1] Atbildētāja, maldinot tiesu, norādījusi, ka dzīvojamai mājai nepieciešamo remonta darbu apkopojumā 2017.gadam un dzīvojamās mājas uzturēšanas darbu plānā 2018., 2019., 2020.gadam tika norādīts, ka ir nepieciešama aukstā ūdens stāvvadu nomaiņa, bet tās veikšanai jāveido naudas līdzekļu uzkrājums.

2017.gada dzīvojamai mājai nepieciešamo remonta darbu apkopojumā norādīts, ka aukstā ūdens stāvvada nomaiņa nepieciešama tikai pirmajai kāpņu telpai. Kā arī 2018.gada dzīvojamās mājas uzturēšanas darbu plānā ir norādīts, ka aukstā ūdens stāvvadu nomaiņa nepieciešama tikai pirmajai kāpņu telpai (dzīvoklis /adrese/, atrodas 3.kāpņu telpā), savukārt jau 2019.gada 15.maija aktā par dzīvojamās mājas vizuālo apsekošanu Nr.10-8/12449 ir norādīts, ka aukstā ūdens stāvvadi ir neapmierinošā tehniskā stāvoklī un 2019.gadā un 2020.gadā dzīvojamās mājas uzturēšanas darbu plānā ir norādīts, ka aukstā ūdens stāvvadu nomaiņa nepieciešama, nenorādot konkrēto kāpņu telpu.

Lietā nav pierādījumu, ka atbildētāja sagatavojusi tāmi par nepieciešamajiem remontdarbiem aukstā ūdens stāvvada nomaiņai/renovācijai un sasaukusi dzīvokļu īpašnieku sapulci, informējot dzīvokļu īpašniekus par izlemjamo jautājumu un paredzamajām sekām.

Senāts 2019.gada 16.oktobra spriedumā lietā Nr.SKC-248/2019 atzinis, ka konstatējot remonta darbu nepieciešamību, pārvaldniekam jāsagatavo tāme par nepieciešamiem remontdarbiem un to izmaksām un pašam jāsasauc dzīvokļu īpašnieku sapulce, informējot dzīvokļu īpašniekus par sapulcē izlemjamo jautājumu un paredzamajām sekām.

No atbildētājas iesniegtiem dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieku kopsapulces protokoliem, neizriet, ka dzīvokļu īpašnieki nav ne apstiprinājuši, ne noraidījuši aukstā ūdens stāvvadu nomaiņas/renovācijas nepieciešamību.

[3.2] Atbildētāja nav veikusi no likuma izrietošās pārvaldīšanas darbības. Nav nodrošinājusi, ka kopīpašumā esošie visas dzīvojamās mājas aukstā ūdens stāvvadi ir tādā tehniskajā stāvoklī, kas nerada kaitējuma rašanās draudus. Atbildētāja pieļāvusi bezdarbību, rīkojusies nevērīgi, un minētā iemesla dēļ pieļāvusi, ka lietus ūdens kanalizācijas stāvvada bojājuma dēļ dzīvoklis ticis appludināts.

Prasītāja neapstrīd faktu, ka dzīvokļu īpašniekiem ir jānodrošina finansējums pārvaldīšanas darbību veikšanai, taču pārvaldītāja pienākums ir informēt dzīvokļu īpašniekus par konkrētiem pārvaldīšanas izdevumiem nepieciešamo finansējumu, kuru dzīvokļu īpašnieki vai nu pieņem, vai arī noraida.

[3.3] Atbildētāja, veicot dzīvojamās mājas pārvaldīšanas funkcijas, pieļāvusi neuzmanību Civillikuma 1646.panta izpratnē, jo ar pienācīgu rūpību

nav izturējusies pret savu kā apsaimniekotāja pienākumu rūpēties par nekustamajā īpašumā esošo komunikāciju un iekārtu uzturēšanu labā tehniskā stāvoklī un pareizu to ekspluatāciju.

Neuzmanība ir atzīstama par vainas formu Civillikuma izpratnē, tā ir cēloniskā sakarā ar nodarītajiem zaudējumiem un ir pamats zaudējumu atlīdzībai, jo atbildētājas bezdarbības rezultātā nodarīti zaudējumi trešajai personai.

Motīvu daļa

[4] Civillietu tiesas kolēģija, izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, pārbaudījusi un novērtējusi lietai pievienotos rakstveida pierādījumus, atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi.

[5] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu un 430.panta trešo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā, un nepārbauda pirmās instances tiesas konstatētos faktus, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

[5.1] Lietā nav strīda par to, ka starp prasītāju un /pers. C/ tika noslēgts apdrošināšanas līgums (polise Nr.LV19-B2-10032014-2) par dzīvokļa /adrese/, apdrošināšanu ar apdrošināšanas periodu no 2019.gada 2.decembra līdz 2020.gada 1.decembrim un ka, pamatojoties uz šo līgumu, par šī dzīvokļa saliešanas rezultātā nodarītajiem zaudējumiem prasītāja ir izmaksājusi /pers. C/ apdrošināšanas atlīdzību kopumā 2379,16 *euro (lietas 17.-18., 26., 30., 36.lapa)*.

Tāpat apelācijas sūdzībā nav apstrīdēts pirmās instances tiesas konstatētais fakts, ka dzīvojamās mājas /adrese/, apsaimniekošanu un pārvaldīšanu veic atbildētāja.

Lietā nepastāv arī strīds, ka 2020.gada 3.janvārī notikušo dzīvokļa /adrese/, saliešanu izraisīja aukstā ūdens stāvvada plīsums, ko apstiprina arī lietas materiālos esošais atbildētājas 2020.gada 13.janvārī sastādītais akts par saliešanas gadījumā konstatētajiem bojājumiem *(lietas 19.-20.lapa)*.

[6] Saskaņā ar Apdrošināšanas līguma likuma 45.pantu apdrošinātājam, kas izmaksājis apdrošināšanas atlīdzību, ir subrogācijas tiesība, proti, tiesība pārņemt apdrošinātā prasības tiesības izmaksātās summas apmērā pret personu, kura ir atbildīga par zaudējumiem (Apdrošināšanas līguma likuma 1.panta pirmās daļas 23.punkts).

Savukārt zaudējumu definīcija dota Civillikuma 1770.pantā, nosakot, ka ar zaudējumiem jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums.

Ar jēdzienu "zaudējums" saprot jebkādu mantas samazinājumu, zudumu vai bojājumu, kā arī peļņas atrāvumu, papildu izdevumus vai citas mantiski novērtējamas tiesību aizskāruma sekas (sk. *Civillikuma komentāri. Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. Rīga: Mans Īpašums., 1998, 267.lpp.*). Jau cēlies zaudējums var būt vai nu cietušā tagadējās mantas samazinājums vai arī viņa sagaidāmās peļņas atrāvums (Civillikuma 1772.pants).

Tiesību teorijā atzīts, ka zaudējumu atlīdzības pienākums iestājas tad, ja vienlaicīgi pastāv šādi priekšnoteikumi jeb atlīdzības pamati:

1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa;

2) zaudējumu esamība;

3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību *(K.Torgāns. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata.-Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 209.lpp.*).

Tātad, lai apmierinātu prasītājas celto prasību par zaudējumu atlīdzības piedziņu, nepieciešams konstatēt atbildētājas neattaisnojamu darbību vai bezdarbību, kas būtu cēloniskā sakarā ar prasītājas norādīto tās tagadējās mantas samazinājumu.

[7] Kā jau norādīts šā sprieduma 5.1.punktā, lietā nepastāv strīds, ka apdrošinātā dzīvokļa saliešanu 2020.gada 3.janvārī izraisīja aukstā ūdens stāvvada plīsums dzīvoklī /adrese/, kā rezultātā dzīvoklī Nr.92 bojāta kustama manta, sienas, griesti, grīda un durvis (*lietas 19.-25., 27., 28., 31.-34.lapa*).

Tādējādi nodibināts, ka zaudējumu rašanās cēlonis ir aukstā ūdens stāvvada, proti, dzīvojamo māju apkalpojošās inženierkomunikāciju sistēmas daļas, plīsums, kas saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma 4.panta pirmās daļas 1.punktu ietilpst dzīvojamās mājas /adrese/, kopīpašumā esošajā daļā.

[7.1] Atbilstoši Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.panta otrās daļas 1.punkta "d" apakšpunktam par obligāti veicamām pārvaldīšanas darbībām, kas saistītas ar dzīvojamās mājas uzturēšanu (fizisku saglabāšanu), uzskatāma arī dzīvojamās mājas tehniskās apkopes un kārtējā remonta veikšana.

Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumu Nr.907 "Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajam prasībām" 2.punkts noteic, ka dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošanu, tehnisko apkopi un kārtējo remontu veic, lai nodrošinātu dzīvojamās mājas uzturēšanu (fizisku saglabāšanu) visā tās ekspluatācijas laikā un nepieļautu apdraudējuma iestāšanos. Savukārt 6.punkts noteic, ka dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un inženierkomunikāciju tehnisko apkopi, vizuālo pārbaudi, tehnisko apsekošanu un bojājumu novēršanu nodrošina dzīvojamās mājas pārvaldītājs.

Civillietu tiesas kolēģija norāda, ka saskaņā ar iepriekš minētajām normām, pārvaldnieka pienākums ir nodrošināt dzīvojamās mājas uzturēšanu (fizisku saglabāšanu), un savu iespēju robežās veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai uzturētu apsaimniekošanā nodoto kopīpašuma daļu atbilstošā tehniskā stāvoklī un novērstu zaudējumu rašanos tā kopīpašniekiem, t.i.,: 1) regulāri jāapseko apsaimniekošanā nodoto kopīpašuma daļu tehniskais stāvoklis; 2) jānovērš apsaimniekošanā nodoto kopīpašuma daļu bojājumi.

Tāpat no minētajām tiesību normām secināms, ka atbildētājai kā dzīvojamās mājas pārvaldniecei ir pienākums regulāri veikt ūdens stāvvadu apsekošanu, tehnisko apkopi un vajadzības gadījumā remontu.

[7.2] Pārvaldnieka rīcība pēc vizuālajā pārbaudē konstatētiem dzīvojamās mājas vai tajā esošo iekārtu un inženierkomunikāciju bojājumiem regulēta iepriekš minēto Ministru kabineta noteikumu 15.punktā, paredzot šādus pārvaldītāja rīcības variantus: lemt par ārpuskārtas remonta veikšanu, ja ir konstatēts kāds no šo noteikumu 17.punktā minētajiem bojājumiem; lemt par darba uzdevuma sastādīšanu tehniskajai apsekošanai, plānotā remonta veikšanu un pārvaldīšanas darba plāna papildināšanu vai dzīvojamās mājas renovāciju vai rekonstrukciju, ja dzīvojamās mājas pārvaldītājs ir dzīvojamās mājas īpašnieks vai pārvaldnieks, kas ir pilnvarots pieņemt šādu lēmumu; sagatavot priekšlikumus dzīvojamās mājas īpašniekam (dzīvokļu īpašnieku kopībai) lēmuma pieņemšanai par darba uzdevuma sastādīšanu tehniskajai apsekošanai, nepieciešamā remonta veikšanu un pārvaldīšanas darba plāna papildināšanu vai dzīvojamās mājas renovāciju vai rekonstrukciju, ja dzīvojamo māju pārvalda pārvaldnieks, kas nav pilnvarots pieņemt šādu lēmumu.

Turklāt atbilstoši šo noteikumu 19.punktam pārvaldītājam ir jāveic nepieciešamie pasākumi arī tad, ja vizuālajā pārbaudē vai tehniskajā apsekošanā ir konstatēti apstākļi, kas bojājumu rašanos var radīt nākotnē.

No minētā izriet, ka komunikāciju vizuālās pārbaudes rezultātā jābūt pieņemtam pārvaldnieka (pārvaldītāja) lēmumam: 1) par bojājumu neesību, t.sk. par tādu, kas tuvākā nākotnē varētu radīt bojājumus, 2) par ārpuskārtas remonta veikšanu, tehnisko apsekošanu, plānotā remonta veikšanu vai, neesot pilnvarojumam šādu lēmumu pieņemšanā, par priekšlikumu dzīvokļu īpašnieku kopībai lemt par attiecīgu darba uzdevuma sastādīšanu.

[7.3] No atbildētājas iesniegtā 2019.gada 15.maija akta par dzīvojamās mājas vizuālo apsekošanu izriet, ka dzīvojamās mājas /adrese/, aukstā ūdens apgādes sistēmā ietilpstošo stāvvadu stāvoklis konstatēts kā neapmierinošs (*lietas 76.-81.lapa*).

Lietā nepastāv arī strīds, ka dzīvojamās mājas inženierkomunikāciju ekspluatācijas termiņš bija beidzies, un atbildētāja bija informējusi dzīvokļu

īpašniekus par aukstā ūdensvada ekspluatācijas termiņa beigām, tomēr lietā noskaidrojams apstāklis ne tikai par dzīvojamās mājas komunikāciju apsekošanas formālu veikšanu un dzīvokļu īpašnieku informēšanu, bet arī par to, vai pārvaldnieks ir izpildījis visas obligātās pārvaldīšanas darbības, tajā skaitā, lēmis par komunikāciju tehniskās apkopes vai kārtējā remonta nepieciešamību, jo īpaši apstākļos, kad, kā konstatēts lietā, bija zināms to sliktais stāvoklis.

Lietas materiālos redzams, ka dzīvojamai mājai nepieciešamo remonta darbu sarakstā 2017.- 2019.gadā ietverta pozīcija aukstā ūdens stāvvadu nomaiņai pēc uzkrājuma izveidošanas (*lietas 106.-115.lapa*).

Tāpat lietā iesniegti dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieku kopsapulču protokoli – 2017.gada 22.novembra protokols par mājas padomes pārstāvju izvirzīšanu (*lietas 82.-84.lapa*), 2018.gada 1.decembra protokols, kurā nolemts turpināt uzkrāt naudas līdzekļus kanalizācijas stāvvadu nomaiņai (*lietas 87.-88.lapa)* un 2019.gada 14.novembra kopsapulce par remonta darbu plānu nākamajam gadam – kanalizācijas maģistrālā pievada maiņu (*lietas 91.-92.lapa)*.

Tomēr no minētajiem sapulču protokoliem, tostarp no darba kārtībā izlemjamajiem jautājumiem, neizriet, ka atbildētāja kā dzīvojamās mājas pārvaldniece, ievērojot zināmo aukstā ūdens stāvvada slikto stāvokli, būtu dzīvokļu īpašniekiem sagatavojusi ūdens stāvvada remonta darbu tāmi (aprēķināti izdevumi, aprēķināta maksa, kā tas ietekmēs dzīvokļu īpašnieku ikmēneša maksājumus par kopīpašuma apsaimniekošanu, kāds būs ikmēneša uzkrājumu apmērs remontdarbu veikšanai, cik gadu laikā tas būs jāsedz utt.), un ka par tā remontu būtu veikta dzīvokļu īpašnieku aptauja, bet dzīvokļu īpašnieki nebūtu atbalstījuši pārvaldnieces sagatavoto remonta darbu projektu un finansējuma nodrošināšanu no mājas uzkrājumā esošiem naudas līdzekļiem.

Konstatējot remonta darbu nepieciešamību, pārvaldniekam jāsagatavo tāme par nepieciešamiem remontdarbiem un to izmaksām un pašam jāsasauc dzīvokļu īpašnieku sapulce, informējot dzīvokļu īpašniekus par sapulcē izlemjamo jautājumu un paredzamajām sekām (*sk. Senāta 2019.gada 16.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC-248/2019*).

Tādējādi Civillietu tiesas kolēģija secina, ka atbildētāja lietā nav iesniegusi pierādījumus, ka tā būtu pienācīgi informējusi visus dzīvokļu īpašniekus par nepieciešamību veikt aukstā ūdensvada stāvvada nomaiņu, sagatavojot izmaksu tāmi un veicot attiecīgu dzīvokļu īpašnieku aptauju, lai dzīvokļu īpašnieki objektīvi varētu lemt par remontdarbu veikšanu.

[7.4] Dzīvokļu īpašnieki ir tiesīgi paļauties, ka dzīvojamās mājas pārvaldnieks plānos un organizēs dzīvojamās mājas uzturēšanu sanitārā un tehniskā kārtībā. Nav šaubu, ka jautājums par aukstā ūdens stāvvadu nomaiņu ir dzīvokļu īpašnieku kopības kompetencē, tomēr, lai kopsapulce šādu jautājumu varētu izlemt, pārvaldniekam ir jāsasauc dzīvokļu īpašnieku kopsapulce un jāsniedz visa būtiskā informācija, kas tai nepieciešama lēmuma pieņemšanai.

Judikatūrā pausta atziņa, ka pārvaldnieku no atbildības par dzīvojamās mājas komunikāciju bojājuma rezultātā radīto kaitējumu ir pamats atbrīvot, ja ir ievērota līgumā un likumā noteiktā kārtība un pārvaldnieks no savas puses ir veicis visas nepieciešamās darbības, bet dzīvokļu īpašnieki kopsapulcē ir nobalsojuši pret pārvaldnieka ierosinājumu (sk. *Senāta 2020.gada 16.marta spriedumu lietā Nr.SKC-146/2020*).

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 16.panta pirmā daļa noteic, ka pārvaldnieks ir atbildīgs dzīvojamās mājas īpašniekam par viņam dotā pārvaldīšanas uzdevuma izpildi saskaņā ar šā likuma, Civillikuma un noslēgtā pārvaldīšanas līguma noteikumiem.

Tādējādi secināms, ka atbildētāja no atbildības par dzīvojamās mājas komunikāciju bojājuma rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu prasītājai varētu tikt atbrīvota tikai tad, ja tā būtu veikusi visas nepieciešamās darbības remontdarbu plānošanai un organizēšanai, taču dzīvokļu īpašnieki būtu nobalsojuši pret aukstā ūdens stāvvada nomaiņu par atbildētājas piedāvāto izcenojumu, termiņiem un citām niansēm remontdarbu veikšanai.

[8] Ņemot vērā iepriekš minēto, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka atbildētāja nav veikusi likumā noteiktos pienākumus un pieļautā bezdarbība ir cēloniskā sakarā ar aukstā ūdens stāvvada bojājuma rezultātā nodarītajiem zaudējumiem apdrošinātā dzīvokļa īpašuma īpašniekam, jo atbildētājai bija iespēja paredzēt un kontrolēt savā pārvaldībā esošās dzīvojamās mājas inženierkomunikāciju sistēmas tehnisko stāvokli, un tai bija pienākums izdarīt visu iespējamo, lai novērstu aukstā ūdens stāvvada plīsanas iespējas.

Tādējādi Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā ir iestājies atbildētājas pienākums atlīdzināt zaudējumus saskaņā ar Civillikuma 1775., 1779.pantu, jo ir konstatējami visi zaudējumu atlīdzības priekšnoteikumi: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība – sprieduma 7.punktā norādītā atbildētājas bezdarbība; 2) zaudējumu esamība - izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība par dzīvokļa saliešanas rezultātā radītajiem bojājumiem 2379,16 *euro*; 3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību – bojājumi radušies atbildētāja bezdarbības dēļ, kas radīja ūdens noplūdi no dzīvojamās mājas koplietošanā esošā aukstā ūdens stāvvada.

Ievērojot minēto, no atbildētājas prasītājas labā ir piedzenami zaudējumi 2379,16 *euro*, ko veido izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība.

[8.1] Šādos apstākļos Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa bija nepareizi konstatējusi lietas faktiskos apstākļus, attiecīgi, sniegusi nepareizu to juridisko novērtējumu, un tas ir novedis pie lietas nepareizas izspriešanas, prasību nepamatoti noraidot.

[9] Civilprocesa likuma 195.panta pirmā daļa noteic, ka, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā norāda prasījuma veidu un piedzenamo summu, atsevišķi uzrādot galveno parādu un procentus, laiku, par kādu procenti piespriesti, kā arī prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru.

Tādējādi tiesai pašai *(ex officio)* neatkarīgi no prasītāja prasījuma jānoteic prasītājam tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei vai dienai, kad parādnieka mantu pārdod izsolē, saņemt procentus no tiesas piespriestās maksājuma summas uz likuma pamata (Civillikuma 1759.pants), kuru apmērs noteikts Civillikuma 1765.pantā. (sk. *Senāta 2007.gada 4.aprīļa spriedumu lietā Nr.SKC-87, Senāta 2010.gada 13.oktobra lēmumu lietā Nr.SPC-166/2010*). Šos procentus aprēķina tiesu izpildītājs, kurš nolēmumu izpilda (Civilprocesa likuma 631.panta pirmā daļa).

Ievērojot minēto, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasītājai nosakāmas arī tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus – sešus procentus no simta gadā, no nesamaksātās no nesamaksātās zaudējumu summas, jo, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, procentu apmērs ir seši procenti no simta gadā (Civillikuma 1765.pants).

[10] Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa noteic, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

Līdz ar to atbilstoši Civilprocesa likuma 41.panta pirmajai daļai no atbildētājas par labu prasītājai ir piedzenami arī visi tās samaksātie tiesas izdevumi – valsts nodeva par prasības pieteikumu 329,81 *euro* (*lietas 15.lapa*), valsts nodeva par apelācijas sūdzības iesniegšanu 329,81 *euro* (*lietas 154.lapa*) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 5,47 *euro* (*lietas 16.lapa*), kopā 665,09 *euro*.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 41., 42., 97., 189.-193., 195., 204.[1], 426., 430., 432., 440.[1], 440.[11] un 440.[12]pantu, Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likuma 21.panta otro daļu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

Apdrošināšanas AS "BTA Baltic Insurance Company" prasību pret SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" par naudas piedziņu apmierināt pilnīgi.

Piedzīt no SIA "Rīgas namu pārvaldnieks" reģistrācijas Nr.40103362321, par labu apdrošināšanas AS "BTA Baltic Insurance Company",

reģistrācijas Nr.40103840140, zaudējumus 2379,16 *euro* (divus tūkstošus trīs simtus septiņdesmit deviņus *euro* sešpadsmit centus) un tiesas izdevumus 665,09 *euro* (sešus simtus sešdesmit piecus *euro* deviņus centus), kopā 3044,25 *euro* (trīs tūkstošus četrdesmit četrus *euro* divdesmit piecus centus), samaksu veicot apdrošināšanas AS "BTA Baltic Insurance Company" AS "Citadele banka" norēķinu kontā Nr.LV90 PARX 0016 3567 0000 3.

Noteikt apdrošināšanas AS "BTA Baltic Insurance Company" tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus – 6 (sešus) procentus no simta gadā, no nesamaksātās zaudējumu summas.

Sprieduma labprātīgas izpildes termiņš ir 30 (trīsdesmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā pasludināšanas dienā.

Tiesnesis G.Ungurs

Tiesnese D.Kantsone

Tiesnese A.Veita